

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Strategi för ett jämlikt Botkyrka

Strategi
Program
Plan
Policy
Riktlinjer
Regler

Diarienummer: KS/2014:612
Dokumentet är beslutat av: Kommunfullmäktige
Dokumentet beslutades den: xxxx
Dokumentet gäller för: samtliga nämnder, kommunala bolag och stiftelse
Dokumentet gäller till den: 31 december 2021

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Dokumentet ersätter: Strategi för ett jämställt Botkyrka, Strategi för ett interkulturellt Botkyrka, Botkyrkas folkhälsopolicy och utvecklingsplan jämlik hälsa, Policy och handlingsplan för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck och kommunens beslut om att anta FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som sitt program för målgruppen. Alkohol-, narkotika- och tobakspolicy för barn och ungdomsverksamheter beslutad 2012-02-23 i kommunfullmäktige gäller tills vidare.

Dokumentansvarig är: Kommunledningsförvaltningen

För revidering av dokumentet ansvarar: Kommunledningsförvaltningen

För uppföljning av dokumentet ansvarar: Kommunledningsförvaltningen

Relaterade dokument: Riktlinjer för en jämlik verksamhet respektive för en jämlik arbetsplats

Innehållsförteckning

Strategi för ett jämlikt Botkyrka 2

Vi vill uppnå ett mer jämlikt Botkyrka med minskade klyftor 2

Jämlikhet i Botkyrka 3

Kommunens ansvar 4

Vi tar täten i Sverige 4

Strategins fem jämlikhetsdimensioner 5

Botkyrka ska vara en interkulturell plats som präglas av samarbeten och möten över grupp- och stadsdelsgränser, jämlika livschanser och social sammanhållning 6

I Botkyrka ska alla flickor, pojkar, kvinnor och män ha samma makt att forma sina liv och samhället 7

I Botkyrka ska alla ha rätt till ett självständigt liv, egen sexualitet och integritet 8

Botkyrka ska vara lättillgängligt för alla – här blir en funktionsnedsättning inte till ett funktionshinder 9

Botkyrka ska vara en plats där alla invånare har möjlighet till ett långt liv med god hälsa och välbefinnande 10

Strategi för ett jämlikt Botkyrka

Det här är Botkyrka kommuns strategi för ett jämlikt Botkyrka. Strategin riktar sig till den kommunala organisationen: alla nämnder, styrelser och helägda kommunala bolag och inkluderar både verksamhet och arbetsplats. Dokumenten *Riktlinjer för en jämlik verksamhet* respektive *Riktlinjer för en jämlik arbetsplats* konkretiserar, ger stöd och vägleder kommunorganisationens utförande av strategins målsättningar.

Vi vill uppnå ett mer jämlikt Botkyrka med minskade klyftor

Kommunen har ett ansvar för att alla Botkyrkabor får de bästa förutsättningarna för ett bra liv. Kommunen vill bidra till utvecklingen av ett hållbart samhälle där både nuvarande och kommande generationer försäkras en god miljö och hälsa, ekonomisk och social välfärd och rättvisa – En hållbar samhällsutveckling i Botkyrka.

Samtidigt finns det stora skillnader i livsvillkor, levnadsförhållanden och hälsa mellan olika individer och grupper av flickor, pojkar, kvinnor och män. De sociala och ekonomiska klyftorna ökar i såväl Botkyrka som hela landet. Vi vill bryta dagens mönster och bygga ett jämlikt samhälle där kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder samt social, och ekonomisk bakgrund eller situation, inte är ett hinder för att må bra och få tillgång till grundläggande rättigheter, makt och resurser på lika villkor.

Vi vill att alla Botkyrkabor känner sig hemma här och har samma möjligheter i livet. Vi vill också att erfarenheterna av att leva och verka i den mångfald som finns i Botkyrka ska ge fördelar i livet i stort. Ett samhälle med minskade klyftor leder till ökad social sammanhållning, trygghet och delaktighet. Detta gynnar alla - oavsett social och ekonomisk bakgrund eller situation.

Jämlikhet i Botkyrka

Jämlikhet är det övergripande paraply vi utgår från. Jämlikhet utgår från alla människors lika värde och våra rättigheter och skyldigheter. I jämlikhetsbegreppet finns alltid ett jämförande perspektiv på individer och grupper. Jämförelserna utgår från de villkor, värderingar och normer som råder i samhället.

Vi vill att:

- Botkyrka ska vara en interkulturell plats som präglas av samarbeten och möten över grupp- och stadsdelsgränser, jämlika livschanser och social sammanhållning.
- I Botkyrka ska alla flickor, pojkar, kvinnor och män ha samma makt att forma sina liv och samhället.
- I Botkyrka ska alla ha rätt till ett självständigt liv, egen sexualitet och integritet.
- Botkyrka ska vara lättillgängligt för alla – här blir en funktionsnedsättning inte till ett funktionshinder.
- Botkyrka ska vara en plats där alla invånare ska ha möjlighet till ett långt liv med god hälsa och välbefinnande.

Gemensamma utgångspunkter

Vi har valt att ha särskilt fokus på de fem jämlikhetsdimensionerna som beskrivs ovan och som också utgår från mänskliga rättigheter: interkultur, jämställdhet, frihet från hedersrelaterat våld och förtryck, tillgänglighet samt en god och jämlik hälsa i befolkningen. De är alla centrala pusselbitar för att vi ska nå ett mer jämlikt Botkyrka och en hållbar samhällsutveckling. De utgår från;

- **Alla människors lika värde och lika rättigheter.**
Alla invånare har rättigheter som vi som kommun enligt lag och internationella konventioner måste säkerställa och främja för alla invånare. Mänskliga rättigheter är ett grundläggande ramverk.
- **Jämlikt är att ibland göra skillnad på ett medvetet sätt.**
Invånare har olika stort behov av kommunens tjänster, service och stöd. Att göra jämlikt är ibland att göra olika!
- **Medskapande och representation.**
Medborgarens fokus, dialog och samarbete är centralt. Vi är beroende av erfarenheter från den enskilde invånaren, bästa tillgängliga kunskap från forskning och från praktiskt platsnära arbete. Därför är det viktigt att de

som tolkar och beslutar om vägar framåt är representativa i fråga om erfarenheter och för den plats och de människor där förändringen ska ske.

- **Gemensamma krafter för lika livschanser**

Komplexa samhällsutmaningar kräver komplexa lösningar. Statliga insatser, regionala satsningar och kommunala verksamheter måste samspela för att stärka en jämlik samhällsutveckling. Arbetet ska bedrivas på samhälls-, grupp- och individnivå inom kommunens verksamheter och i samverkan med forskning, civilsamhälle, näringsliv och andra aktörer.

Kommunens ansvar

Kommunen står för en stor del av de tjänster och service som påverkar Botkyrkabornas livsvillkor och levnadsförhållanden genom hela livet; inom skola, socialtjänst, vård och omsorg, och genom samhällsplanering och stöd till kultur och fritid. Vi har också ansvar för medarbetarnas villkor på arbetsplatsen. Som kommun kan vi därför bidra till ett mer jämlikt Botkyrka, både genom innehållet i verksamheten och som stor arbetsgivare.

Vi ska:

1. Förbättra förutsättningarna för alla Botkyrkabors liv, idag och i framtiden.
2. Styra mot en jämlik och jämställd fördelning av makt, pengar och resurser.
3. Mäta och synliggöra skillnaderna.
4. Åtgärda omotiverade skillnader och lyfta goda exempel.
5. Analysera hur planerade åtgärder och beslut påverkar jämlikheten.
6. Förbättra våra arbetssätt så att olika grupper av flickor och pojkar, kvinnor och män får del av verksamheten på lika villkor och med hög kvalitet.

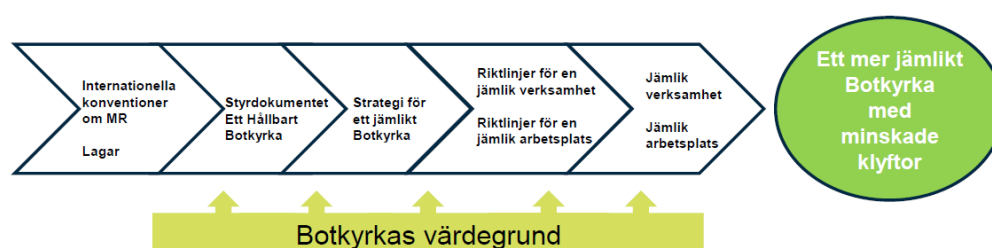
Vi tar tåten i Sverige

En styrka är att Botkyrka är en plats där många invånare har en släkthistoria som börjar utanför Sveriges gränser. I jämförelse med andra delar av Stockholm och Sverige, finns här en större vana att samleva i mångfald.

Vår kraftsamling kommer att bidra till att vrida samhällsutvecklingen i en hållbar riktning i enlighet med kommunfullmäktiges fastställda utmaningar för ett hållbart Botkyrka för kommande generationer. Det bidrar dessutom till att utveckla samhällsstrukturerna i Sverige, så att erfarenheterna och kompetensen hos Botkyrkaborna tas till vara i samhällets sociala och ekonomiska utveckling.

Så hänger det ihop!

Vi utgår från internationella konventioner om mänskliga rättigheter och lagstiftning som är relevant för verksamheten som grundlagarna, diskrimineringslagen, kommunallagen, skollagen och socialtjänstlagen. Vi är dessutom en politiskt styrd organisation vilket innebär att vi samtidigt förhåller oss till de politiska ambitionerna som kommunfullmäktiges fastställda utmaningar för ett hållbart Botkyrka. Strategi för ett jämlikt Botkyrka ska bidra till ett hållbart och mer jämlikt Botkyrka med minskade klyftor. Som stöd i arbetet har vi riktlinjer för en jämlik verksamhet och jämlik arbetsplats. Botkyrkas värdegrund genomsyrar allt vårt arbete.

Strategins fem jämlikhetsdimensioner

Strategins fem jämlikhetsdimensioner är interkultur, jämställdhet, frihet från hedersrelaterat våld och förtryck, tillgänglighet samt en god och jämlik hälsa i befolkningen. De är alla centrala pusselbitar för att vi ska nå ett mer jämlikt Botkyrka. Följande avsnitt beskriver det som är specifikt med respektive dimension, utöver de gemensamma utgångspunkterna för jämlikhet i Botkyrka.

Vad menar vi med olika grupper kvinnor och män?

Med det menar vi grupper som är centrala att följa för att uppnå jämlika livsvillkor för Botkyrkaborna. Vi avgränsar oss till diskrimineringslagens grunder: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder samt social och ekonomisk bakgrund eller situation.

En Botkyrkabo kan genomkorsas av olika gruppidentiteter på en mängd olika sätt och kan variera över tid. Detta innebär att en och samma person därför kan vara privilegierad i ett avseende och underordnad i ett annat.

Varför flickor, pojkar, kvinnor och män?

De flesta människor identifierar sig med det juridiska kön de tilldelades vid födseln, men inte alla. Det innebär att en så kallad binär syn på kön – med en uppdelning i flickor, pojkar, kvinnor och män – kan vara problematisk, bland annat för personer som inte identifierar sig enligt den binära könsuppdelningen kvinna/man.

I Botkyrka har vi samtidigt ett behov av redskap för att på ett systematiskt sätt arbeta för att undanröja ojämställdheten mellan kvinnor och män i samhället och våra verksamheter. Därför väljer vi att övergripande tydliggöra att våra ambitioner i kommunens verksamheter omfattar flickor, pojkar, kvinnor och män och vi avgränsar oss därför till att genomgående följa upp våra resultat uppdelat på juridiskt kön.

Botkyrka ska vara en interkulturell plats som präglas av samarbeten och möten över grupp- och kommungränser, jämlika livschanser och social sammanhållning

Vi lever i dag i ett mångkulturellt men segregerat samhälle där människor allt för sällan möts. I Botkyrka finns invånare med ursprung över hela världen och det talas över 100 olika språk. Många Botkyrkabor har flera generationer bakåt en släkthistoria av invandring. Majoriteten av Botkyrkas ungdomar har ytterligare ett modersmål utöver svenska. Nästan 90 procent av Botkyrkas barn upp till 15 år är födda i Sverige. Den onyanserade debatt som pågått länge i Sverige om integrationspolitikens misslyckande bär på en negativ syn på invånare och en underton om att integration mellan nya och gamla svenskar är omöjlig. I Botkyrka är den möjlig - tack vare att vi går från att tänka och planera mångkulturellt till interkulturellt.

Särskilda utgångspunkter för ett interkulturellt Botkyrka:

1. Vi ser att den svenska integrationspolitiken har stagnerat i en föråldrad bild på invånare med utländsk bakgrund som nyligen hitkomna

Vi som kommun måste bygga en inkluderande svenskhet. Invånare med utländsk bakgrund är inte andra generationens invandrare utan första generationens svenskar.

2. Botkyrkas etniska och kulturella mångfald är norm och en tillgång

Som Botkyrkabo ska du kunna vara stolt över din bakgrund, historia och identiteter och ändå vara svensk. Du måste inte välja. Mångfalden i kommunen är en tillgång för alla invånare och kommunen. Det ger oss ett försprång i en allt mer globaliserad värld.

3. Vi går från mångkultur till interkultur

Vi skapar förutsättningar för att gå från samexistens till samspel för att nå gemensamma mål. Det gör vi genom att främja jämlika möten, samarbeten och dialog mellan stadsdelar samt olika individer och grupper. Vi fokuserar på det gemensamma samtidigt som vi värderar en stor grad av individuell olikhet. På så sätt skapar vi starkare social sammanhållning och bryter segregationens negativa effekter.

4. Vi sätter individens rättigheter i fokus

Vi skapar förutsättningar för individen att göra sina egna livsval och välja sina identiteter. Det hjälper oss också att synliggöra skillnader inom och mellan grupper.

5. Vi bedriver ett aktivt arbete mot rasism och diskriminering tillsammans med civilsamhället

Vi har kunskap om, synliggör och åtgärdar olika former av strukturell diskriminering och vardagsrasism. För att lyckas krävs kunskap om platsen Botkyrka, dess invånare och samarbete med olika aktörer. Alla ska också ha förmågan att kritiskt reflektera över egna kulturella uttryck.

I Botkyrka ska alla flickor, pojkar, kvinnor och män ha samma makt att forma sina liv och samhället.

Forskning och studier visar att samhället, inklusive kommuner, möter flickor och pojkar, kvinnor och män på olika villkor – som invånare, brukare och medarbetare. Det vill vi ändra på. I Botkyrka ska till exempel flickor och pojkar ha samma möjlighet att påverka, trivas och nå goda resultat i skolan. Det handlar om kvinnor och mäns representation i föreningar och bland förtroendevalda. Det handlar om att kvinnor och män ska ha samma möjlighet till utbildning och arbete vilket påverkar den ekonomiska självständigheten. Det handlar om att ha och ta samma ansvar för den obetalda omsorgen om barn och gamla. Det handlar om att ha rätt att leva ett liv utan våld och att bestämma över sin egen kropp och sexualitet.

Särskilda utgångspunkter för ett jämställt Botkyrka:

- 1. En verksamhet på lika villkor oavsett kön**
Vi ska uppnå lika goda resultat och kvalitet för alla Botkyrkabor oavsett kön.
- 2. Våra verksamheter ska bidra till Sveriges jämställdhetspolitiska mål:**
En jämn fördelning av makt och inflytande; ekonomisk jämställdhet; jämställd utbildning; jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet; jämställd hälsa och att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.
- 3. Vi motverkar traditionella könsmonster där vi ofta omedvetet gör skillnad**
Vi som kommun är medvetna om att vi gör skillnad och en värdering utifrån kön. Ingen ska diskrimineras eller mötas av fördomar, seder och bruk som grundar sig på föreställningar om det ena könets överlägsenhet eller underlägsenhet eller på stelnade roller för män och kvinnor.
- 4. Jämställdhetsintegrering är strategin Sverige och Botkyrka valt för att nå en jämställd samhällsutveckling**
Vi ska handla jämställt när vi planerar, fattar beslut om stort och smått, fördelar pengar och möter medborgarna.
- 5. Alltid kön, men inte bara**
Kön skär tvärs igenom alla grupper av människor. Oavsett grupp så har kvinnor och män inom gruppen oftast olika villkor. Vi utgår från de två juridiska könen, flicka/kvinna eller pojke/man, för att synliggöra ojämställdhet men är medvetna om att alla inte definierar sig med sitt juridiska kön. Detta ska avspeglas i hur vi problematiserar jämställdhetsarbetet.

I Botkyrka ska alla ha rätt till ett självständigt liv, egen sexualitet och integritet

I hela Sverige, också i Botkyrka, möts en mångfald av livsstilar, livsval, kulturer och sedvänjor. Det som förenar oss är våra lika friheter, rättigheter och skyldigheter och den politiska demokratin. Därför kan det aldrig accepteras att någons livsutrymme och drömmar begränsas genom hot och våld med hänvisning till familjens eller släktens så kallade heder. Det kränker den enskildes mänskliga rättigheter.

Hedersfrågan är en särskild utmaning där Botkyrka kan visa vägen.

Särskilda utgångspunkter för ett Botkyrka fritt från hedersrelaterat våld och förtryck:

1. **Vi utgår från att det hedersrelaterade våldet och förtrycket är en del av ett övergripande könsförtryck som är strukturellt**
Arbetet för att förebygga och agera mot hedersrelaterat våld och förtryck är en del i att uppfylla det jämställdhetspolitiska målet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. I denna strategi har vi valt att lyfta upp detta område vid sidan av avsnittet om jämställdhet för att det är en viktig del i att nå ett jämlikt Botkyrka med minskade klyftor.
2. **Vi motverkar kulturella förställningar om kön, makt och sexualitet**
som leder till hedersrelaterat våld och förtryck samt mäns våld mot kvinnor generellt.
3. **Det hedersrelaterade våldet och förtrycket utövas kollektivt**
Det sanktioneras ofta av släkt och omgivning. I sin mest extrema form resulterar det i hot om våld, faktiskt våld, och ibland dödligt våld.
4. **Så kallade hedersnormer bygger på familjens eller kollektivets rykte**
Ryktet är ofta starkt bundet till kvinnors sexualitet och föreställningar om oskuld och avhållsamhet. Den som lever i en miljö som påverkas av så kallade hedersnormer kan begränsas av sociala påtryckningar och normer när det gäller att fritt välja kläder, vänner, utbildning, jobb och partner.
5. **Hedersfrågan är inte begränsad till eller kopplad till en viss religion eller etnicitet**
Det hedersrelaterade våldet och förtrycket förekommer med varierande styrka i hela världen. Flickor och kvinnor är särskilt drabbade men ofta också pojkar och män. Homosexuella, bisexuella och transpersoner är andra särskilt utsatta grupper.

Botkyrka ska vara lättillgängligt för alla – här blir en funktionsnedsättning inte till ett funktionshinder

Ett Botkyrka utan hinder gör kommunen till en attraktiv plats att bo, leva och verka i oavsett funktionsförmåga. Dessvärre finns dock fortfarande många hinder i vägen för att alla människor ska kunna mötas och delta på lika villkor. En del av hindren ska vi riva för att lagen säger att vi är skyldiga till det. De flesta hindren ska vi riva i alla fall, eftersom det är medmänskligt och inkluderande och individen får ett ökat självbestämmande och ökad självständighet.

Särskilda utgångspunkter för ett lättillgängligt Botkyrka:

1. Vi arbetar för att en funktionsnedsättning inte blir till ett funktionshinder

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning är vår ledstjärna. I Botkyrka får ingen uppleva diskriminering på grund av bristande tillgänglighet.

2. Tillsammans ska vi riva de hinder som finns och utforma samhället så att alla kan delta

Det är nödvändigt för några samtidigt som det gör vardagslivet bekvämare för alla.

3. Det är när miljön och omgivning är otillgänglig som det uppstår funktionshinder

En funktionsnedsättning är en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Den är kopplad till en person och behöver inte innebära ett hinder för delaktighet. Om däremot miljö och omgivning är otillgänglig uppstår funktionshinder. Det är alltså miljö som hindrar personer med nedsatt funktionsförmåga att på jämlika villkor delta i samhället.

4. Vi fokuserar på människors olika behov i olika situationer i livet – inte särlösningar för vissa grupper

Genom att använda oss av universell design som en allmän riktlinje för beslutsfattande, planering och genomförande fokuserar vi inte längre på den ”normala människan” utan istället på den mänskliga mångfald som kännetecknar verkligheten. Det minskar dessutom oplanerade merkostnader för tillgänglighetsåtgärder som väldigt ofta görs i efterhand.

5. Ökat självbestämmande och ökad självständighet i fokus

När de generella lösningarna för ökad tillgänglighet inte räcker säkerställer vi delaktighet och jämlikhet genom individuella stöd och lösningar.

Botkyrka ska vara en plats där alla invånare har möjlighet till ett långt liv med hälsa och välbefinnande

Hälsa är det som de flesta av oss värdesätter allra högst - en viktig resurs i vardagen. Det bidrar till möjligheten att utbilda sig, arbeta och försörja sig, och delta i samhällslivet i övrigt. En god och jämlik hälsa bland Botkyrkaborna är därför en gemensam samhällsangelägenhet – inte bara ett mål i sig, utan också ett medel och stark drivkraft för tillväxt och hållbar utveckling i Botkyrka.

Men hälsan är ojämlik. Det finns stora skillnader hälsa mellan olika grupper av kvinnor och män med olika sociala och ekonomiska livsvillkor. Ju bättre livsvillkor och ju högre social position i samhället i förhållande till andra, desto bättre hälsa och längre liv. Det vill vi ändra på. Vi ska minska de omotiverade, systematiska och påverkbara hälsoklyftorna. Alla Botkyrkabor ska ha förutsättningar att leva i trygga miljöer som främjar hälsa och förebygger ohälsa.

Särskilda utgångspunkter för god folkhälsa i Botkyrka med minskade hälsoklyftor:

1. **Ojämlighet i hälsa är en stor samhällsutmaning som kräver åtgärder**
Hälsoklyftorna kostar i mänskligt lidande, sämre livschanser och förtida död, men också i form av samhällskostnader som produktionsbortfall, vård och sjukskrivning. Vi har behov av att skapa förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling och använda samhällets samlade resurser på bästa sätt.
2. **Vi skapar samhällsliga förutsättningar för en god hälsa för alla**
Vi stärker de faktorer i samhället som främjar Botkyrkabornas hälsa och förebygger ohälsa: en bra start i livet; kompetenser och utbildning: arbete och god arbetsmiljö; försörjningsmöjligheter; tryggt boende och närmiljö; omsorg och socialt stöd; vilket i sin tur har betydelse för levnadsvanorna.
3. **Centralt är egenmakt, delaktighet och känsla av sammanhang**
Tillsammans med Botkyrkaborna skapar vi stödjande miljöer som bidrar till att stärka tilltron till den egna förmågan och tillititen till andra. En tillvaro som är meningsfull, begriplig och hanterbar är centralt för hälsan.
4. **Vi arbetar för alla Botkyrkabor men anpassat utifrån behov**
Verksamheter och insatser för alla, anpassar vi proportionerligt utifrån olika behov och förutsättningar. Grupper i mer sårbara situationer kan behöva extra stöd för att minska de negativa effekterna av sämre livsvillkor och hälsa, exempelvis unga utan betyg, ensamstående föräldrar, arbetslösa, nyanlända och de med funktionsnedsättning, psykisk ohälsa och missbruk.
5. **Hälsofrämjande förhållanden tidigt i livet minskar senare problem**

Folkhälsoarbete är viktigt för alla åldersgrupper – och särskilt bland barn och unga för att minska negativa händelsekedjor senare i livet. Vi vet att samband finns mellan hälsa, skolresultat, arbete och livet som vuxen.

